

Bruksela, 14 czerwca 2018 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2018/0243 (COD)

10148/18
ADD 1

CADREFIN 108	COLAC 43
FIN 471	COAFR 165
POLGEN 95	COASI 153
CODEC 1071	RELEX 556
ACP 53	ECOFIN 626
COEST 122	ASIM 74
MAMA 101	ATO 38
DEVGEN 100	PE 83

WNIOSEK

Od: Sekretarz Generalny Komisji Europejskiej,
podpisał dyrektor Jordi AYET PUIGARNAU

Data otrzymania: 14 czerwca 2018 r.

Do: Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Sekretarz Generalny Rady Unii
Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2018) 460 final - ANNEXES 1 to 7

Dotyczy: ZAŁĄCZNIKI do ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO
I RADY ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy
Międzynarodowej i Rozwojowej

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2018) 460 final - ANNEXES 1 to 7.

Zał.: COM(2018) 460 final - ANNEXES 1 to 7

Bruksela, dnia 14.6.2018
COM(2018) 460 final

ANNEXES 1 to 7

ZAŁĄCZNIKI

do

**ROZPORZĄDZENIA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY
ustanawiającego Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i
Rozwojowej**

{SEC(2018) 310 final} - {SWD(2018) 337 final}

ZAŁĄCZNIK I
WYKAZ PAŃSTW I TERYTORIÓW NALEŻĄCYCH DO OBSZARU OBJĘTEGO
POLITYKA SASIEDZTWA

Algieria
Armenia
Azerbejdżan
Białoruś
Egipt
Gruzja
Izrael
Jordania
Liban
Libia
Republika Mołdawii
Maroko
okupowane terytoria palestyńskie
Syria
Tunezja
Ukraina

Unijne wsparcie udzielane w tym obszarze można również wykorzystać w celu umożliwienia Federacji Rosyjskiej uczestnictwa w programach współpracy transgranicznej, a także w innych stosownych programach wielokrajowych.

ZAŁĄCZNIK II
OBSZARY WSPÓŁPRACY W RAMACH PROGRAMÓW O OKREŚLONYM
ZASIĘGU GEOGRAFICZNYM

A. Dla wszystkich regionów geograficznych

LUDNOŚĆ

1. Dobre rządy, demokracja, praworządność i prawa człowieka

- a) wzmocnienie demokracji i procesów demokratycznych, sprawowania rządów i nadzoru, w tym przejrzystych i wiarygodnych procesów wyborczych;
- b) wzmocnienie ochrony praw człowieka i podstawowych wolności;
- c) promowanie zwalczania wszelkich form dyskryminacji oraz promowanie zasady równości, zwłaszcza równości kobiet i mężczyzn oraz praw osób należących do mniejszości;
- d) wspieranie dobrze prosperującego społeczeństwa obywatelskiego i jego roli w procesie reform i przemian demokratycznych oraz promowanie prorozwojowej przestrzeni dla społeczeństwa obywatelskiego i zaangażowania obywateli w podejmowanie decyzji politycznych;
- e) zwiększenie pluralizmu, niezależności i profesjonalizmu wolnych i niezależnych mediów;
- f) wzmocnienie odporności państw, społeczeństw, społeczności i osób fizycznych na naciski i wstrząsy polityczne, gospodarcze, środowiskowe, żywnościowe, demograficzne i społeczne;
- g) wzmocnienie rozwoju demokratycznych instytucji publicznych na szczeblu krajowym i szczeblach niższych niż krajowy, w tym niezależnego, skutecznego, wydajnego i odpowiedzialnego systemu sądowego, promowanie praworządności oraz ogólnodostępnego wymiaru sprawiedliwości;
- h) wspieranie procesu reform administracji publicznej, między innymi stosując strategię skoncentrowanej na obywatelu administracji elektronicznej, wzmocnienie ram prawnych i struktury instytucjonalnej, krajowych systemów statystycznych, potencjału, należytego zarządzania finansami publicznymi oraz przyczynianie się do zwalczania korupcji;
- i) promowanie wyważonych i zintegrowanych polityk terytorialnych i miejskich sprzyjających włączeniu społecznemu przez wzmocnienie instytucji i organów publicznych na szczeblu krajowym i szczeblach niższych niż krajowy oraz wsparcie skutecznych procesów decentralizacyjnych i restrukturyzacyjnych państwa;
- j) zwiększenie przejrzystości i rozliczalności instytucji publicznych, wzmocnienie zarządzania w zakresie zamówień i finansów publicznych, rozwój administracji elektronicznej oraz wzmocnienie świadczenia usług;
- k) wspieranie zrównoważonego, odpowiedzialnego i przejrzystego zarządzania sektorami zasobów naturalnych i powiązanych przychodami oraz reform w celu zapewnienia uczciwych, sprawiedliwych i zrównoważonych polityk podatkowych.

2. Eliminacja ubóstwa, zwalczanie nierówności i rozwój społeczny

- a) eliminacja ubóstwa we wszystkich aspektach tego zjawiska, zwalczanie dyskryminacji i nierówności oraz niepomijanie nikogo;
- b) wzmożenie działań ukierunkowanych na przyjęcie polityk i właściwych inwestycji na rzecz promowania praw kobiet i młodzieży, ułatwiania ich udziału w życiu społecznym, obywatelskim i gospodarczym oraz zapewnienia ich pełnego wkładu do sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego i zrównoważonego rozwoju;
- c) promowanie ochrony i przestrzegania praw kobiet i dziewcząt, w tym praw gospodarczych, pracowniczych i społecznych, zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego oraz praw w tej dziedzinie oraz zapobiegania przemocy na tle seksualnym i płciowym we wszystkich formach;
- d) zwracanie szczególnej uwagi na osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, podatne na zagrożenia i marginalizowane, w tym dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, osoby LGBTI i ludy tubylcze, w tym promowanie przejścia od instytucjonalnych do lokalnych form opieki nad dziećmi;
- e) promowanie zintegrowanego podejścia do wspierania społeczności, zwłaszcza najuboższych, w zakresie poprawy dostępu do podstawowych potrzeb i usług;
- f) wspieranie zapewnienia dzieciom bezpiecznego i wzbogacającego środowiska, które jest ważnym elementem sprzyjającym tworzeniu się zdrowego pokolenia młodych ludzi zdolnych w pełni wykorzystać swój potencjał;
- g) wspieranie powszechnego dostępu do wystarczającej ilości przystępnej cenowo, bezpiecznej i pożywnej żywności, zwłaszcza dla osób w najtrudniejszej sytuacji, oraz zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego i żywieniowego, szczególnie w państwach borykających się z przedłużającymi się lub powtarzającymi się kryzysami;
- h) wspieranie powszechnego dostępu do bezpiecznej wody pitnej w wystarczającej ilości, infrastruktury sanitarnej, higieny oraz zrównoważonej i zintegrowanej gospodarki wodnej;
- i) zapewnienie powszechnej opieki zdrowotnej, z równym dostępem do przystępnych cenowo świadczeń zdrowotnych wysokiej jakości, w tym przez wsparcie dla tworzenia silnych, odpornych systemów opieki zdrowotnej wysokiej jakości, oraz zwiększenie zdolności w zakresie wczesnego ostrzegania, zmniejszenia ryzyka, zarządzania nim i powrotu do stanu pierwotnego;
- j) wspieranie powszechnej i sprawiedliwej ochrony socjalnej oraz wzmocnienie siatek bezpieczeństwa socjalnego w celu zapewniania bezwarunkowego dochodu podstawowego, zapobiegania powrotom do skrajnego ubóstwa oraz budowania odporności;
- k) promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich sprzyjającego włączeniu społecznemu, aby zmierzyć się z problemem nierówności społecznej w miastach, kładąc nacisk na najbardziej potrzebujących;
- l) wspieranie samorządów terytorialnych, aby usprawnić na szczeblu miejskim świadczenie podstawowych usług i zapewnić sprawiedliwy dostęp do bezpieczeństwa żywnościowego, dostępne, godziwe i przystępne cenowo mieszkania

oraz jakość życia, zwłaszcza w odniesieniu do osób mieszkających w nieformalnych osadach i slumsach;

- m) promowanie sprzyjającego włączeniu społecznemu, sprawiedliwego i ogólnodostępnego formalnego, nieformalnego i pozaformalnego kształcenia wysokiej jakości, na wszystkich szczeblach, w tym szkolenia technicznego i zawodowego, z uwzględnieniem sytuacji nadzwyczajnych i kryzysowych, w tym przy wykorzystaniu technologii cyfrowych w celu poprawy nauczania i uczenia się;
- n) wspieranie działań w zakresie budowania zdolności, mobilności edukacyjnej do krajów partnerskich, z tych krajów lub pomiędzy nimi, a także współpraca i dialog polityczny z instytucjami, organizacjami, lokalnymi organami wykonawczymi i władzami tych krajów;
- o) promowanie współpracy w dziedzinie nauki, technologii i badań, a także otwartych danych i innowacji;
- p) zwiększenie koordynacji wśród wszystkich właściwych podmiotów, aby pomóc w przejściu od sytuacji nadzwyczajnej do fazy rozwoju;
- q) promowanie wszelkich form dialogu międzykulturowego i różnorodności kulturowej oraz zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego, a także uwolnienie potencjału branży twórczej na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego;
- r) działania na rzecz godności i odporności osób wysiedlonych przymusowo i długoterminowo oraz ich włączenia w życie gospodarcze i społeczne krajów i społeczności przyjmujących.

3. Migracja i mobilność

- a) wzmocnienie partnerstw w zakresie migracji i mobilności opartych na zintegrowanym i zrównoważonym podejściu uwzględniającym wszystkie aspekty migracji, w tym pomoc we wdrażaniu umów i układów dwustronnych i regionalnych zawartych przez Unię, w tym partnerstw na rzecz mobilności;
- b) wspieranie trwałej reintegracji powracających migrantów;
- c) eliminacja i zmniejszenie podstawowych przyczyn nielegalnej migracji i przymusowego wysiedlenia;
- d) zwalczanie nielegalnej migracji, handlu ludźmi, przemytu migrantów, wzmocnienie współpracy w zakresie zintegrowanego zarządzania granicami;
- e) wzmocnienie potencjału naukowego, technicznego, ludzkiego i instytucjonalnego na potrzeby zarządzania migracją;
- f) wspieranie skutecznych polityk migracyjnych opartych na prawach człowieka, w tym programów ochrony;
- g) promowanie warunków ułatwiających legalną migrację i dobrze zarządzaną mobilność, kontakty międzyludzkie, maksymalizację wpływu migracji na rozwój;
- h) zapewnienie ochrony migrantom i osobom przymusowo przesiedlonym;
- i) wspieranie opartych na rozwoju rozwiązań dla przymusowo przesiedlonych osób i społeczności przyjmujących je;
- j) wspieranie zaangażowania diaspory w państwach pochodzenia;

- k) promowanie szybszych, tańszych i bezpieczniejszych przekazów pieniężnych zarówno w krajach nadania, jak i w krajach docelowych, wykorzystując tym samym ich potencjał rozwoju.

PLANETA

4. Środowisko i zmiana klimatu

- a) zwiększenie naukowej i technicznej zdolności osób i instytucji do zarządzania, uwzględniania i monitorowania klimatu i środowiska; wzmocnienie zarządzania w zakresie klimatu na poziomie regionalnym i krajowym;
- b) współudział w dążeniach partnerów do realizacji zobowiązań w zakresie zmiany klimatu zgodnie z porozumieniem paryskim, w tym do wdrożenia ustalonych na poziomie krajowym wkładów oraz planów działania dotyczących łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania się do niej, z uwzględnieniem synergii między dostosowaniem a łagodzeniem;
- c) opracowanie lub wzmocnienie zrównoważonego zielonego i niebieskiego wzrostu odpornego na zmianę klimatu we wszystkich sektorach gospodarki;
- d) wzmocnienie współpracy w zakresie zrównoważonej energii. promowanie i zacieśnienie współpracy w zakresie efektywności energetycznej oraz wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- e) usprawnienie lokalnych, krajowych, regionalnych i kontynentalnych sieci i usług transportu multimodalnego w celu zwiększenia dalszych możliwości w zakresie zrównoważonego rozwoju gospodarczego odpornego na zmianę klimatu oraz tworzenia miejsc pracy, z uwzględnieniem niskoemisyjnego rozwoju odpornego na zmianę klimatu. Dalsze ułatwienie i liberalizacja transportu, poprawa zrównoważonego rozwoju, bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz odporności w dziedzinie transportu;
- f) zwiększenie zaangażowania lokalnych społeczności w przeciwdziałanie zmianie klimatu, ochronę ekosystemów oraz zarządzanie zasobami naturalnymi. Promowanie zrównoważonego rozwoju obszarów miejskich i odporności w obszarach miejskich;
- g) promowanie ochrony, zrównoważonego wykorzystywania i odnawiania zasobów naturalnych, zdrowych ekosystemów i zatrzymania procesu utraty bioróżnorodności, a także ochrona dzikiej fauny i flory;
- h) promowanie zintegrowanego i zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi oraz współpracy w dziedzinie wód transgranicznych;
- i) promowanie oszczędzania i zwiększania zasobów węgla przez zrównoważone zarządzanie użytkowaniem gruntów, zmianę użytkowania gruntów, leśnictwo oraz zwalczanie degradacji środowiska, pustyńnienia i degradacji gleby;
- j) ograniczenie wylesiania i promowanie egzekwowania prawa, zarządzania i handlu w dziedzinie leśnictwa (FLEGT) oraz zwalczanie nielegalnego pozyskiwania drewna, handlu nielegalnymi wyrobami z surowca drzewnego i drewna;
- k) wspieranie zarządzania oceanami, w tym ochrony i restytucji obszarów przybrzeżnych i morskich we wszystkich formach, w tym ekosystemów, walka z odpadami morskimi, zwalczanie nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (NNN) oraz ochrona morskiej różnorodności biologicznej;

- l) zmniejszenie ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi oraz zwiększenie odporności w ramach synergii z politykami i działaniami w zakresie przystosowania do zmiany klimatu;
- m) promowanie oszczędnego gospodarowania zasobami oraz zrównoważonej konsumpcji i produkcji, w tym walki z zanieczyszczeniami i zrównoważonego gospodarowania chemikaliami i odpadami;
- n) wspieranie starań na rzecz poprawy zrównoważonej dywersyfikacji gospodarczej, konkurencyjności i handlu, rozwoju sektora prywatnego ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnego zielonego wzrostu odpornego na zmianę klimatu, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, a także spółdzielni, z wykorzystaniem istniejących umów handlowych z UE.

DOBROBYT

5. Zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu oraz godne zatrudnienie

- a) wspieranie przedsiębiorczości, godnego zatrudnienia i zdolności do zatrudnienia poprzez rozwój umiejętności i kompetencji, w tym edukację, poprawę norm i warunków pracy oraz zapewnianie możliwości zwłaszcza młodzieży;
- b) wspieranie krajowych ścieżek rozwoju przynoszących największe pozytywne rezultaty i zmiany społeczne oraz promowanie opodatkowania progresywnego i publicznych polityk redystrybucyjnych;
- c) poprawa klimatu biznesowego i inwestycyjnego, stworzenie otoczenia regulacyjnego sprzyjającego rozwojowi gospodarczemu oraz wspieranie przedsiębiorstw, zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, w rozszerzaniu działalności i tworzeniu miejsc pracy;
- d) zwiększenie społecznej i środowiskowej odpowiedzialności przedsiębiorstw i wzmocnienie odpowiedzialnych praktyk biznesowych w całym łańcuchu wartości;
- e) zwiększenie wydajności wydatków publicznych i promowanie korzystania w bardziej strategiczny sposób z finansów publicznych, w tym z wykorzystaniem instrumentów łączonych, aby przyciągnąć dodatkowe publiczne i prywatne inwestycje;
- f) pobudzenie potencjału dużych miast jako ośrodków zrównoważonego i sprzyjającego włączeniu społecznemu wzrostu gospodarczego i innowacyjności;
- g) promowanie wewnętrznej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej; tworzenie silniejszych więzi pomiędzy obszarami miejskimi i wiejskimi oraz ułatwianie rozwoju sektora turystyki jako dźwigni zrównoważonego rozwoju;
- h) pobudzenie i zróżnicowanie łańcuchów wartości w sektorze rolno-spożywczym, promowanie dywersyfikacji gospodarczej, wartości dodanej i integracji regionalnej, konkurencyjności i handlu oraz wzmocnienie zrównoważonych, niskoemisyjnych innowacji zdolnych do adaptacji do zmian klimatu;
- i) wspieranie zrównoważonego zarządzania rybołówstwem i zrównoważonej akwakultury;

- j) poprawa powszechnego dostępu do zrównoważonej energii, promowanie gospodarki niskoemisyjnej, odpornej na zmianę klimatu, zasobooszczędnej, o obiegu zamkniętym, zgodnej z porozumieniem paryskim;
- k) promowanie inteligentnej, zrównoważonej i bezpiecznej mobilności sprzyjającej włączeniu społecznemu oraz poprawa łączności transportowej z Unią;
- l) promowanie przystępnej cenowo, sprzyjającej włączeniu społecznemu i niezawodnej łączności cyfrowej oraz wzmocnienie gospodarki cyfrowej;
- m) rozwijanie i wzmocnianie rynków i sektorów w sposób umacniający trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu;
- n) wspieranie agendy integracji regionalnej i polityk optymalnego handlu oraz wspieranie konsolidacji i wdrażania umów handlowych zawartych między UE a jej partnerami;
- o) promowanie współpracy w dziedzinie nauki, technologii i badań, a także otwartych danych i innowacji;
- p) promowanie wszelkich form dialogu międzykulturowego i różnorodności kulturowej oraz zachowanie i promowanie dziedzictwa kulturowego;
- q) wzmocnienie pozycji kobiet, umożliwiające im odgrywanie ważniejszej roli gospodarczej i w procesie decyzyjnym;
- r) poprawa dostępu do godnej pracy i stworzenie dobrze funkcjonujących rynków pracy i polityk zatrudnienia, które w większym stopniu sprzyjają włączeniu społecznemu, ukierunkowanych na zapewnienie godnej pracy dla wszystkich, zwłaszcza dla młodzieży.
- s) propagowanie sprawiedliwego, zrównoważonego i niezakłóconego dostępu do sektorów wydobywczych.

POKÓJ

6. Bezpieczeństwo, stabilność i trwały pokój

- a) budowanie pokoju i sprawiedliwości przez wzmocnianie odporności państw, społeczeństw, społeczności i osób fizycznych na naciski i wstrząsy polityczne, gospodarcze, środowiskowe, demograficzne i społeczne;
- b) wspieranie zapobiegania konfliktom, wczesnego ostrzegania i budowania pokoju poprzez mediację, zarządzanie kryzysowe i stabilizację;
- c) wspieranie reformy sektora bezpieczeństwa, która będzie stopniowo coraz skuteczniejsza i w sposób bardziej odpowiedzialny zapewniać osobom fizycznym i państwu bezpieczeństwo na rzecz zrównoważonego rozwoju;
- d) wspieranie budowania zdolności podmiotów wojskowych na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju;
- e) wspieranie regionalnych i międzynarodowych inicjatyw przyczyniających się do zapewnienia bezpieczeństwa, stabilności i pokoju;
- f) zapobieganie i zwalczanie radykalizacji postaw, która prowadzi do brutalnego ekstremizmu i terroryzmu;
- g) zwalczanie wszelkich form przemocy, korupcji, przestępczości zorganizowanej i prania pieniędzy;

- h) promowanie współpracy transgranicznej w zakresie zrównoważonego zarządzania wspólnymi zasobami naturalnymi;
- i) współpraca z krajami trzecimi w zakresie pokojowego wykorzystania energii jądrowej, w szczególności za pomocą budowania zdolności krajów trzecich i rozwoju infrastruktury w tych krajach w obszarze zdrowia, rolnictwa i bezpieczeństwa żywności; oraz wspieranie działań społecznych mających na celu zaradzenie skutkom dla grup ludności najbardziej narażonych na jakiegokolwiek wypadki radiologiczne oraz poprawę ich warunków życia; promowanie zarządzania wiedzą, szkoleń i kształcenia w dziedzinach związanych z energią jądrową;
- j) zwiększenie bezpieczeństwa morskiego w celu zapewnienia bezpiecznych i czystych, zarządzanych w sposób zrównoważony oceanów;
- k) wspieranie budowania zdolności w dziedzinie cyberbezpieczeństwa, odpornych sieci cyfrowych, ochrony danych i prywatności.

PARTNERSTWO

7. Partnerstwo

- a) zwiększenie odpowiedzialności państw, partnerstwa i dialogu, aby przyczynić się do zwiększenia skuteczności współpracy na rzecz rozwoju we wszystkich jej wymiarach (ze szczególnym uwzględnieniem konkretnych wyzwań stojących przed krajami najsłabiej rozwiniętymi oraz państwami dotkniętymi konfliktami, a także określonych wyzwań przejściowych stojących przed bardziej zaawansowanymi państwami rozwijającymi się);
- b) pogłębienie dialogu politycznego, gospodarczego, środowiskowego, społecznego i kulturowego między Unią a państwami trzecimi i organizacjami regionalnymi oraz wspieranie realizacji zobowiązań dwustronnych i międzynarodowych;
- c) zachęcanie do relacji dobrosąsiedzkich, integracji regionalnej, lepszej łączalności, współpracy i dialogu;
- d) promowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacji, wzmocnienie ich istotnego i uporządkowanego udziału w politykach krajowych oraz ich zdolności do wykonywania swoich zadań w charakterze niezależnych podmiotów podejmujących działania w dziedzinie rozwoju i zarządzania; oraz wzmocnienie nowych sposobów realizacji partnerstw z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, propagowanie merytorycznego i uporządkowanego dialogu z Unią i efektywnego korzystania z krajowych planów działania w zakresie współpracy UE ze społeczeństwem obywatelskim;
- e) nawiązywanie kontaktów z samorządami terytorialnymi i wspieranie ich w pełnieniu funkcji decydentów w celu pobudzenia lokalnego rozwoju i usprawnionego sprawowania rządów;
- f) skuteczniejsze nawiązywanie kontaktów z obywatelami państw trzecich, w tym przez wykorzystywanie w pełni dyplomacji gospodarczej, kulturowej i publicznej;
- g) zaangażowanie krajów uprzemysłowionych i bardziej zaawansowanych państw rozwijających się w realizację agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, programu „Globalne dobra publiczne i wyzwania o skali światowej”, w tym w dziedzinie współpracy południe-południe i trójstronnej;

- h) zachęcanie do integracji i współpracy regionalnej w sposób zorientowany na wyniki przez wspieranie integracji regionalnej i dialogu regionalnego.

B. *Konkretne cele w obszarze objętym polityką sąsiedztwa*

- a) promowanie ściślejszej współpracy politycznej;
- b) wspieranie realizacji układów o stowarzyszeniu lub innych istniejących lub przyszłych porozumień oraz wspólnie uzgodnionych programów stowarzyszeniowych i priorytetów partnerstwa lub równoważnych dokumentów;
- c) promowanie zacieśnionego partnerstwa ze społeczeństwami między Unią a krajami partnerskimi, w tym za pośrednictwem kontaktów międzyludzkich;
- d) zacieśnienie współpracy regionalnej, zwłaszcza w ramach Partnerstwa Wschodniego, Unii dla Śródziemnomorza i współpracy obejmującej całe europejskie sąsiedztwo, a także współpracy transgranicznej;
- e) osiągnięcie stopniowej integracji z unijnym rynkiem wewnętrznym oraz zacieśnionej współpracy sektorowej i międzysektorowej, również za sprawą zbliżenia przepisów i konwergencji regulacyjnej z unijnymi normami oraz innymi stosownymi normami międzynarodowymi, a także lepszego dostępu do rynku między innymi przez pogłębione i kompleksowe strefy wolnego handlu, powiązany rozwój instytucjonalny i inwestycje.

ZAŁĄCZNIK III
OBSZARY INTERWENCJI W RAMACH PROGRAMÓW TEMATYCZNYCH

1. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ PRAW CZŁOWIEKA I DEMOKRACJI

- współdziałanie w propagowaniu podstawowych wartości demokracji, praworządności, powszechności i niepodzielności praw człowieka, poszanowania godności ludzkiej, zasad niedyskryminacji, równości i solidarności oraz poszanowania zasad Karty Narodów Zjednoczonych oraz prawa międzynarodowego;
- umożliwienie współpracy i partnerstwa ze społeczeństwem obywatelskim w zakresie praw człowieka i demokracji, w tym we wrażliwych i nagłych sytuacjach. Opracowanie spójnej i całościowej strategii na wszystkich poziomach, aby osiągnąć poniższe cele;
- stanie na straży praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich ludzi, przyczyniając się do tworzenia społeczeństw, w których panują wartości uczestnictwa, niedyskryminacji, tolerancji sprawiedliwości i odpowiedzialności, solidarności oraz równości. Monitorowanie, promowanie i zwiększanie poszanowania i przestrzegania praw człowieka i podstawowych wolności wszystkich ludzi zgodnie z zasadami powszechności, niepodzielności i współzależności praw człowieka. Zakres programu obejmuje prawa obywatelskie, polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe. Zarządzenie wyzwaniom dotyczącym praw człowieka, pobudzając społeczeństwo obywatelskie oraz chroniąc i wzmacniając pozycję obrońców praw człowieka, również w związku z kurczącą się przestrzenią dla ich działań;
- rozwijanie, wzmacnianie i ochrona demokracji, kompleksowe podjęcie kwestii związanych ze wszystkimi aspektami demokratycznych rządów, w tym wzmocnienie pluralizmu demokratycznego, zwiększenie aktywności obywatelskiej oraz wspieranie wiarygodnych i przejrzystych procesów wyborczych sprzyjających włączeniu społecznemu. Wzmocnienie demokracji przez stanie na straży głównych filarów systemów demokratycznych, w tym praworządności, norm i wartości demokratycznych, niezależnych mediów, odpowiedzialnych instytucji sprzyjających włączeniu społecznemu, a także takich partii politycznych i parlamentów, oraz zwalczanie korupcji. Obserwacja wyborów odgrywa znaczącą rolę w szerszym wsparciu procesów demokratycznych. W tym kontekście unijne obserwacje wyborów będą nadal stanowić główny element programu, podobnie jak działania następcze podejmowane w wyniku zaleceń unijnych misji obserwacji wyborów;
- promowanie skutecznego multilateralizmu i partnerstwa strategicznego, przyczynianie się do zwiększania potencjału ram międzynarodowych, regionalnych i krajowych w zakresie promowania i ochrony praw człowieka, demokracji i praworządności. Wzmocnienie partnerstw strategicznych, ze szczególnym uwzględnieniem Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Praw Człowieka (OHCHR), Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK) oraz właściwych, regionalnych i krajowych mechanizmów ochrony praw człowieka. Ponadto program promuje edukację i badania w zakresie praw człowieka i demokracji, w tym za pośrednictwem sieci Global Campus for Human Rights and Democracy.

2. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ ORGANIZACJI SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO

1. Partycypacyjna, samostanowiąca i niezależna przestrzeń społeczeństwa obywatelskiego w krajach partnerskich sprzyjająca włączeniu społecznemu

- a) stworzenie otoczenia sprzyjającego zaangażowaniu obywateli i działaniom społeczeństwa obywatelskiego, w tym za pośrednictwem fundacji;
- b) budowanie zdolności organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym fundacji, do działania w charakterze podmiotów zajmujących się zarówno rozwojem, jak i zarządzaniem;
- c) zwiększanie zdolności sieci, platform i sojuszków społeczeństwa obywatelskiego krajów partnerskich.

2. Dialog prowadzony z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego w sprawie polityki rozwojowej oraz między tymi organizacjami

- a) promowanie innych wielostronnych forów na rzecz dialogu, które sprzyjają włączeniu społecznemu, w tym interakcji między obywatelami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego, samorządami terytorialnymi, państwami członkowskimi i innymi kluczowymi stronami zainteresowanymi rozwojem;
- b) umożliwienie współpracy i wymiany doświadczeń między podmiotami społeczeństwa obywatelskiego;
- c) zapewnienie merytorycznego i stale zorganizowanego dialogu i partnerstw w UE.

3. Świadomość, wiedza i zaangażowanie obywateli Unii w odniesieniu do kwestii rozwoju

- a) nadanie obywatelom uprawnień, aby zwiększyć ich zaangażowanie;
- b) zmobilizowanie poparcia społecznego w Unii, krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących dla strategii zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu w krajach partnerskich.

3. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ STABILNOŚCI I POKOJU

1. Pomoc w zakresie zapobiegania konfliktom, budowania pokoju i osiągnięcia stanu gotowości na wypadek kryzysu

Unia zapewnia pomoc techniczną i finansową obejmującą wsparcie działań służących budowaniu i wzmocnieniu potencjału partnerów w zakresie zapobiegania konfliktom, budowania pokoju oraz reagowania na sytuacje przedkryzysowe i pokryzysowe, w ścisłej koordynacji z podejmowanymi przez Organizację Narodów Zjednoczonych i inne organizacje międzynarodowe, regionalne i subregionalne, a także podmioty państwowe i podmioty społeczeństwa obywatelskiego działaniami, ze szczególnym uwzględnieniem udziału kobiet, przede wszystkim w odniesieniu do:

- a) wczesnego ostrzeżenia oraz analizy ryzyka wystąpienia konfliktu; środków budowania zaufania, mediacji, dialogu i pojednania;
- b) procesu odbudowy po konfliktach oraz klęskach i katastrofach;
- c) przedsięwzięć służących wspieraniu budowania pokoju i państwowości;
- d) zapobiegania konfliktom i reagowania kryzysowego;
- e) budowania zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju.

2. Pomoc w zakresie przeciwdziałania globalnym i ponadregionalnym oraz powstającym zagrożeniom

Unia zapewnia pomoc techniczną i finansową w celu wsparcia działań partnerów i Unii ukierunkowanych na przeciwdziałanie zagrożeniom globalnym i transregionalnym, a także nowym zagrożeniom występującym głównie w następujących obszarach:

- a) zagrożenia dla porządku publicznego i bezpieczeństwa osób, w tym terroryzm, brutalny ekstremizm, przestępczość zorganizowana, cyberprzestępczość, zagrożenia hybrydowe, przemyt, handel i tranzyt;
- b) zagrożenia dla przestrzeni publicznych, infrastruktury krytycznej, zdrowia publicznego lub stabilności środowiska, zagrożenia dla bezpieczeństwa morskiego, zagrożenia wynikające z konsekwencji zmiany klimatu;
- c) ograniczanie ryzyka materializacji zagrożeń zamierzonych, przypadkowych lub naturalnych, związanych z materiałami lub środkami chemicznymi, biologicznymi, radiologicznymi i jądrowymi oraz zagrożeń związanych z instalacjami lub miejscami wytwarzania;
- d) budowanie zdolności na rzecz bezpieczeństwa i rozwoju.

4. OBSZARY INTERWENCJI NA RZECZ ZARADZENIA WYZWANIAM OGÓLNOŚWIATOWYM

A. LUDNOŚĆ

1. Zdrowie

- a) opracowanie kluczowych elementów skutecznego i kompleksowego systemu opieki zdrowotnej, którymi najlepiej zająć się na szczeblu ponadnarodowym, aby zapewnić równy dostęp do świadczeń zdrowotnych oraz praw reprodukcyjnych i seksualnych i zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego;
- b) umocnienie globalnych inicjatyw będących kluczowymi czynnikami wsparcia powszechnego zabezpieczenia zdrowotnego za pośrednictwem globalnego przywództwa w myśl zasady „zdrowie we wszystkich politykach”, w całym procesie opieki, włącznie z promocją zdrowia, od profilaktyki aż do kuracji po leczeniu;
- c) rozwiązanie kwestii bezpieczeństwa zdrowotnego na świecie dzięki prowadzeniu badań nad chorobami zakaźnymi i zwalczaniu ich, przekształcaniu wiedzy

w produkty i polityki, które mierzą się ze zmiennym obciążeniem zdrowotnym (choroby niezakaźne, niedożywienie we wszystkich formach, czynniki ryzyka środowiskowego), oraz ukształtowaniu rynku światowego, aby poprawić dostęp do najważniejszych produktów mających znaczenie dla zdrowia i opieki zdrowotnej, szczególnie dla zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego.

2. Edukacja

- a) promowanie wspólnych globalnych wysiłków ukierunkowanych na sprawiedliwe kształcenie i szkolenie wysokiej jakości i sprzyjające włączeniu społecznemu na wszystkich poziomach, w tym w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych;
- b) zwiększenie wiedzy, umiejętności i wartości poprzez partnerstwa i sojusze na rzecz aktywności obywatelskiej i produktywnych, odpornych społeczeństw sprzyjających włączeniu społecznemu;
- c) wspieranie globalnych działań ukierunkowanych na zmniejszenie wszystkich wymiarów nierówności takich jak różnice między dziewczętami/kobietami a chłopcami/mężczyznami w celu zapewnienia wszystkim równych szans na uczestniczenie w życiu gospodarczym i społecznym.

3. Kobiety i dzieci

- a) kierowanie ogólnościatowymi staraniami, partnerstwami i sojuszami oraz wspieranie ich w celu wyeliminowania wszystkich form przemocy wobec kobiet i dzieci; dotyczy to przemocy fizycznej, psychologicznej, seksualnej, gospodarczej i przyjmującej inne formy oraz dyskryminacji, w tym wykluczenia kobiet występującego w różnych obszarach ich życia prywatnego i publicznego;
- b) promowanie nowych inicjatyw w celu stworzenia silniejszych systemów ochrony dziecka w państwach trzecich, zapewniając dzieciom ochronę we wszystkich obszarach przed przemocą, nadużyciami i zaniedbaniem, w tym przez promowanie przejścia od instytucjonalnych do lokalnych form opieki nad dziećmi.

4. Migracja i przymusowe wysiedlenia

- a) zapewnienie dalszego przywództwa UE w kształtowaniu globalnej agendy na rzecz zarządzania migracją i przymusowymi wysiedleniami we wszystkich jej wymiarach;
- b) kierowanie globalnymi i międzyregionalnymi dialogami politycznymi oraz wspieranie ich, wliczając w to wymianę poglądów i współpracę w zakresie migracji i przymusowych wysiedleń;
- c) wspieranie realizacji międzynarodowych i unijnych zobowiązań w zakresie migracji i przymusowych wysiedleń, także w ramach działań następczych wynikających z globalnego porozumienia w sprawie migracji oraz globalnego porozumienia w sprawie uchodźców;
- d) usprawnienie globalnej bazy dowodowej, w tym w kwestii związku między migracją a rozwojem, oraz podjęcie działań pilotażowych ukierunkowanych na rozwój innowacyjnych podejść operacyjnych w dziedzinie migracji i przymusowych wysiedleń.

5. Godna praca, ochrona socjalna i nierówność

- a) kształtowanie globalnej agendy i inicjatyw wsparcia na rzecz integracji silnego filaru równości i sprawiedliwości społecznej zgodnie z europejskimi wartościami;
- b) współudział w globalnej agendzie na rzecz godnej pracy, zwłaszcza w globalnych łańcuchach wartości, oraz zwiększenie wiedzy na temat skutecznych polityk zatrudnienia, które będą stanowić odpowiedź na potrzeby rynku pracy, w tym VET i uczenia się przez całe życie;
- c) wspieranie globalnych inicjatyw na rzecz powszechnej ochrony socjalnej, zgodnych z zasadami efektywności, zrównoważonego rozwoju i równości; w tym wsparcie na rzecz rozwiązania kwestii nierówności i zapewnienia spójności społecznej;
- d) kontynuowanie globalnych badań i rozwoju poprzez innowacje społeczne zwiększające włączenie społeczne i odpowiadające na potrzeby najsłabszych grup społeczeństwa.

6. Kultura

- a) promowanie inicjatyw na rzecz różnorodności kulturowej i dialogu międzykulturowego w pokojowych stosunkach między społecznościami;
- b) wspieranie kultury jako siły napędowej zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego oraz zacieśnianie współpracy w zakresie dziedzictwa kulturowego.

B. PLANETA

1. Zapewnienie zdrowego środowiska i przeciwdziałanie zmianie klimatu

- a) usprawnienie globalnego zarządzania klimatem i środowiskiem, wdrożenie porozumienia paryskiego, konwencji z Rio i innych wielostronnych umów środowiskowych;
- b) przyczynianie się do zewnętrznego oddziaływania unijnych polityk dotyczących środowiska i zmiany klimatu;
- c) integracja celów dotyczących środowiska, zmiany klimatu i ograniczania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi w politykach, planach i inwestycjach, w tym przez poprawę informacji i stanu wiedzy;
- d) realizacja międzynarodowych i unijnych inicjatyw w celu promowania przystosowania się do zmiany klimatu i łagodzenia jej oraz niskoemisyjnego rozwoju odpornego na zmianę klimatu, w tym przez wdrożenie ustalonych na poziomie krajowym wkładów oraz strategii rozwoju niskoemisyjnego na rzecz osiągnięcia odporności na zmianę klimatu, promowanie zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, podjęcie kwestii degradacji środowiska i powstrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej, promowanie ochrony ekosystemów lądowych i morskich oraz odnawialnych zasobów naturalnych, wliczając w to grunty, wody, oceany, zasoby rybne i lasy, zrównoważonego ich użytkowania i gospodarowania nimi, podjęcie kwestii wylesiania, nielegalnego pozyskiwania drewna i nielegalnego handlu dziką fauną i florą, zwalczanie zanieczyszczenia i zapewnienie zdrowego środowiska, podjęcie kwestii pojawiających się nowych problemów związanych z klimatem i środowiskiem, promowanie zasobooszczędności, zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz wsparcie dla

przejścia na niskoemisyjne i odporne na zmianę klimatu gospodarki zielone i o obiegu zamkniętym.

2. Zrównoważona energia

- a) wspieranie globalnych starań, zobowiązań, partnerstw i sojuszy, w tym przejścia na zrównoważoną energię;
- b) zachęcanie rządów partnerskich do przyjęcia polityki sektora energetycznego oraz reform rynkowych, aby stworzyć środowisko sprzyjające inwestycjom zwiększającym dostęp do przystępnych cenowo, nowoczesnych, niezawodnych i zrównoważonych usług energetycznych, kładąc szczególny nacisk na energię ze źródeł odnawialnych i efektywność energetyczną;
- c) badanie, identyfikowanie, włączenie w główny globalny nurt i wsparcie finansowe zrównoważonych modeli biznesu o potencjale do skalowalności i powielania, zapewniających innowacyjne i cyfrowe technologie dzięki innowacyjnym badaniom prowadzącym do wyższej wydajności, szczególnie w odniesieniu do zdecentralizowanych podejść gwarantujących dostęp do energii elektrycznej, przez energię ze źródeł odnawialnych, w tym w obszarach z rynkami lokalnymi o ograniczonej pojemności.

C. DOBROBYT

1. Zrównoważony wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, godziwe miejsca pracy i zaangażowanie sektora prywatnego

- a) promowanie zrównoważonych inwestycji sektora prywatnego za pomocą innowacyjnych mechanizmów finansowania i podziału ryzyka;
- b) poprawa otoczenia biznesu i klimatu inwestycyjnego, wspieranie rozszerzonego dialogu publiczno-prywatnego i budowanie potencjału mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw;
- c) wspieranie unijnej polityki handlowej i umów handlowych oraz ich realizacji; oraz poprawa dostępu unijnych przedsiębiorstw do rynków państw trzecich oraz zwiększenie wymiany handlowej, inwestycji i możliwości biznesowych, przy jednoczesnym usuwaniu przeszkód utrudniających dostęp do rynku i inwestycji;
- d) promowanie skutecznej kombinacji polityki fiskalnej i pieniężnej wspierającej zróżnicowanie gospodarcze, wartość dodaną i integrację regionalną oraz zrównoważoną zieloną i niebieską gospodarkę;
- e) ułatwianie dostępu do technologii cyfrowych, w tym promowanie dostępu do finansowania i włączenia społecznego pod względem finansowym;
- f) promowanie zrównoważonej konsumpcji i produkcji oraz innowacyjnych technologii i praktyk na rzecz niskoemisyjnej, zasobooszczędnej gospodarki o obiegu zamkniętym.

2. Bezpieczeństwo żywnościowe i żywieniowe

- a) wspieranie międzynarodowych strategii, organizacji, mechanizmów i podmiotów rozpowszechniających główne, globalne kwestie polityczne oraz ramy dotyczące bezpieczeństwa żywnościowego i bezpiecznej diety, a także oddziaływanie na te strategie, organizacje, mechanizmy i podmioty;
- b) poprawa globalnych dóbr publicznych w celu wyeliminowania głodu i niedożywienia; narzędzia takie jak Globalna Sieć ds. Kryzysów Żywnościowych zwiększają zdolność do odpowiedniej reakcji na kryzysy żywnościowe oraz w odniesieniu do odżywiania w kontekście związku między kwestiami humanitarnymi, rozwojem i pokojem (stąd pomoc przy mobilizacji zasobów filaru 3);
- c) potwierdzenie na szczeblu globalnym centralnej roli zrównoważonego rolnictwa, rybołówstwa i akwakultury na rzecz zwiększenia bezpieczeństwa żywnościowego, eliminacji ubóstwa, tworzenia miejsc pracy, łagodzenia zmiany klimatu i dostosowania się do niej, odporności i zdrowych ekosystemów;
- d) zapewnianie innowacji dzięki międzynarodowym badaniom oraz zwiększenie globalnej wiedzy, w tym wiedzy fachowej, dotyczącej w szczególności dostosowania się do zmiany klimatu i jej łagodzenia, agro-bioróżnorodności, globalnych łańcuchów wartości sprzyjających włączeniu społecznemu, bezpieczeństwa żywności, odpowiedzialnego inwestowania, zarządzania gruntami i własności zasobów naturalnych.

D. PARTNERSTWA

1. Wzmocnienie roli samorządów terytorialnych jako podmiotów zaangażowanych w rozwój przez:

- a) zwiększenie potencjału sieci, platform i sojuszy europejskich i południowych samorządów terytorialnych, aby zapewnić merytoryczny i ciągły dialog polityczny na temat rozwoju oraz promować demokratyczne rządy, zwłaszcza przez podejście terytorialne w zakresie rozwoju lokalnego;
- b) zwiększenie liczby interakcji z obywatelami Unii w związku z kwestiami dotyczącymi rozwoju (podnoszenie świadomości, dzielenie się wiedzą, zaangażowanie), szczególnie w związku z powiązaniem celami zrównoważonego rozwoju, w tym w Unii, krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących.

2. Promowanie społeczeństw integracyjnych, dobrego zarządzania gospodarką, w tym sprawiedliwej mobilizacji dochodów krajowych sprzyjającej włączeniu społecznemu, przejrzystego zarządzania finansami publicznymi oraz skutecznych wydatków publicznych sprzyjających włączeniu społecznemu.

ZAŁĄCZNIK IV
OBSZARY INTERWENCJI W RAMACH DZIAŁAŃ SZYBKIEGO REAGOWANIA

1. Działania przyczyniające się do przywrócenia stabilności i zapobiegania konfliktom w sytuacjach nagłych, początku kryzysu, kryzysowych i pokryzysowych

Działania szybkiego reagowania, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. a), mają służyć skutecznej reakcji Unii na następujące wyjątkowe i nieprzewidziane sytuacje:

- a) sytuacje nagłe, kryzysu, początku kryzysu lub katastrofy naturalne;
- b) sytuacje stwarzające zagrożenie dla demokracji, porządku publicznego, ochrony praw człowieka i podstawowych wolności lub bezpieczeństwa ludzi — w szczególności osób narażonych na przemoc na tle płciowym w sytuacji niestabilności;
- c) sytuacje mogące przeistoczyć się w konflikt zbrojny albo spowodować istotną destabilizację w danym państwie trzecim lub państwach trzecich.

2. Działania przyczyniające się do wzmocnienia odporności i łączenia operacji humanitarnych z działaniami na rzecz rozwoju

Działania szybkiego reagowania, o których mowa w art. 4 ust. 4 lit. b), mają służyć skutecznemu wzmocnieniu odporności i łączeniu operacji humanitarnych z działaniami na rzecz rozwoju, które nie mogą zostać szybko podjęte za pośrednictwem programów geograficznych i tematycznych.

Do działań tych zalicza się m.in.:

- a) wzmocnienie odporności przez wspieranie osób fizycznych, społeczności, instytucji i państw w celu zapewnienia lepszego przygotowania się na trudności i kryzysy polityczne, gospodarcze i społeczne, klęski żywiołowe lub katastrofy spowodowane przez człowieka, konflikty oraz globalne zagrożenia, przetrwania ich, dostosowania się do nich i umożliwienia szybkiego powrotu do normalności; w tym przez zwiększenie zdolności państwa – w obliczu znacznych nacisków – do szybkiego budowania, utrzymania lub przywrócenia jego głównych funkcji oraz podstawowej spójności społecznej i politycznej, a także zdolności społeczeństw, społeczności i osób fizycznych do zarządzania możliwościami i ryzykiem w sposób pokojowy i stabilny oraz do stworzenia, utrzymania lub przywrócenia źródeł utrzymania w obliczu poważnych nacisków;
- b) ograniczenie krótkoterminowych niekorzystnych skutków wstrząsów zewnętrznych prowadzących do niestabilności makroekonomicznej oraz ochrona reform społeczno-ekonomicznych i priorytetowych wydatków publicznych na rzecz rozwoju społeczno-ekonomicznego oraz ograniczania ubóstwa;
- c) przeprowadzenie krótkoterminowej odbudowy i odnowy umożliwiającej ofiarom klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka, konfliktów oraz globalnych zagrożeń korzystanie z minimalnego poziomu integracji społeczno-gospodarczej oraz jak najszybsze stworzenie warunków dla wznowienia rozwoju w oparciu o cele długoterminowe wyznaczone przez zainteresowane państwa i regiony; obejmuje to zaspokojenie pilnych i nagłych potrzeb wynikających

z wysiedleń ludności (uchodźców, wysiedleńców, osób powracających) w następstwie klęsk żywiołowych lub katastrof spowodowanych przez człowieka; oraz

- d) udzielenie państwu lub regionowi pomocy w tworzeniu krótkoterminowych mechanizmów zapobiegania klęskom i przygotowania się do nich, w tym systemów przewidywania i wczesnego ostrzegania, w celu ograniczenia konsekwencji klęsk.

3. Działania ukierunkowane na potrzeby i priorytety polityki zagranicznej

Działania szybkiego reagowania ukierunkowane na wspieranie celów określonych w art. 4 ust. 4 lit. c) wspierają politykę zagraniczną Unii w kwestiach politycznych, gospodarczych i bezpieczeństwa. Umożliwiają one Unii interweniowanie w przypadku pilnych i nadrzędnych interesów w dziedzinie polityki zagranicznej lub gdy istnieje możliwość osiągnięcia jej celów wymagających szybkiej reakcji oraz gdy są one trudne do zrealizowania za pomocą innych środków.

Do działań tych zalicza się m.in.:

- a) wspieranie unijnych strategii partnerstwa na rzecz współpracy dwustronnej, regionalnej i międzyregionalnej, promowanie dialogu politycznego i opracowanie wspólnego podejścia do wyzwań globalnych, w tym kwestii związanych z migracją i bezpieczeństwem, oraz reakcji na nie, a także wykorzystywanie możliwości w tym zakresie;
- b) wspieranie unijnej polityki handlowej i umów handlowych oraz ich realizacji; oraz poprawę dostępu unijnych przedsiębiorstw, zwłaszcza małych i średnich przedsiębiorstw, do rynków krajów partnerskich i zwiększenie wymiany handlowej, inwestycji i możliwości biznesowych przy jednoczesnym usuwaniu przeszkód utrudniających dostęp do rynku i inwestycji, poprzez dyplomację gospodarczą oraz współpracę biznesową i regulacyjną;
- c) udział we wdrażaniu międzynarodowego wymiaru unijnych polityk wewnętrznych w dziedzinach takich jak środowisko, zmiana klimatu, energia elektryczna oraz współpraca w zakresie zarządzania oceanami;
- d) promowanie powszechnej wiedzy na temat Unii oraz eksponowanie Unii i roli, jaką odgrywa na arenie międzynarodowej za pomocą komunikacji strategicznej, dyplomacji publicznej, kontaktów międzyludzkich, dyplomacji kulturalnej, współpracy w kwestiach edukacyjnych i akademickich oraz działań informacyjnych propagujących unijne wartości i interesy.

Działania te pozwalają wdrażać innowacyjne polityki i inicjatywy, odpowiadające obecnym lub zmieniającym się potrzebom, możliwościom i priorytetom krótko- i średnioterminowym, w tym z ewentualnym zapewnieniem informacji na potrzeby przyszłej działalności w ramach programów geograficznych lub tematycznych. Skupiają się one na pogłębieniu unijnych relacji i dialogu oraz tworzeniu partnerstw i sojuszy z najważniejszymi państwami o znaczeniu strategicznym, w szczególności z krajami o gospodarkach wschodzących i o średnich dochodach, które odgrywają coraz ważniejszą rolę w sprawach światowych, globalnym ładzie, polityce zagranicznej, gospodarce międzynarodowej oraz na forach wielostronnych.

ZAŁĄCZNIK V
OBSZARY PRIORYTETOWE OPERACJI W RAMACH EFZR+ OBJETE
GWARANCJA DLA DZIAŁAŃ ZEWNĘTRZNYCH

Operacje EFSD+ kwalifikujące się do wsparcia w ramach gwarancji dla działań zewnętrznych są ukierunkowane przede wszystkim na następujące obszary priorytetowe:

- a) zapewnienie finansowania i wsparcia na rzecz rozwoju sektora prywatnego i spółdzielczego zgodnie z warunkami określonymi w art. 209 ust. 2 [rozporządzenia finansowego], ze szczególnym uwzględnieniem lokalnych przedsiębiorstw, mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw oraz promowania tworzenia godziwych miejsc pracy i wkładu europejskich przedsiębiorstw w cele EFZR+;
- b) zlikwidowanie wąskich gardeł w inwestycjach prywatnych przez zapewnienie instrumentów finansowych, które mogą być denominowane w walucie lokalnej danego kraju partnerskiego, w tym zapewnienie gwarancji z tytułu pierwszej straty w przypadku portfeli, gwarancji udzielanych na potrzeby realizacji projektów sektora prywatnego, takich jak gwarancje kredytowe dla małych i średnich przedsiębiorstw, oraz gwarancji z tytułu szczególnego ryzyka dla projektów infrastrukturalnych i innego kapitału wysokiego ryzyka;
- c) lewarowanie finansowania z sektora prywatnego, ze szczególnym naciskiem na mikroprzedsiębiorstwa oraz małe i średnie przedsiębiorstwa, dzięki zlikwidowaniu wąskich gardeł i przeszkód w inwestycjach;
- d) wzmocnienie sektorów i obszarów społeczno-gospodarczych oraz powiązanej infrastruktury publicznej i prywatnej i zrównoważonej łączności, obejmującej energię pochodzącą ze źródeł odnawialnych i zrównoważoną, zarządzanie wodą i odpadami, transport, technologie informacyjno-komunikacyjne, a także środowisko, zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych, zrównoważone rolnictwo i niebieską gospodarkę, infrastrukturę społeczną, zdrowie i kapitał ludzki w celu poprawy środowiska społeczno-gospodarczego;
- e) przyczynianie się do działań w dziedzinie klimatu, ochrony środowiska i zarządzania środowiskiem;
- f) przyczynienie się – przez promowanie zrównoważonego rozwoju – do wyeliminowania pierwotnych przyczyn nieuregulowanej migracji, a także zwiększenia odporności społeczności tranzytowych i przyjmujących oraz wniesienia wkładu w trwałą reintegrację migrantów powracających do swoich krajów pochodzenia, z należyтым uwzględnieniem wzmocnienia praworządności, dobrych rządów i praw człowieka.

ZAŁĄCZNIK VI ZARZĄDZANIE EFZR+

1. Struktura EFZR+

1. EFZR+ składa się z regionalnych platform inwestycyjnych ustanowionych na podstawie metod pracy, procedur i struktur istniejących zewnętrznych instrumentów łączonych Unii, które mogą zespalać ich działania łączone i działania objęte gwarancją dla działań zewnętrznych w ramach EFZR+.
2. Za zarządzanie EFZR+ odpowiada Komisja.

2. Rada strategiczna EFZR+

1. Rada strategiczna doradza Komisji w sprawie zarządzania EFZR+, z wyjątkiem operacji w ramach polityki UE w zakresie rozszerzenia oraz finansowanych przez [IPA III], w przypadku których zapewnia się doradztwo rady strategicznej w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich.
2. Rada strategiczna doradza Komisji w sprawie strategicznego ukierunkowania i strategicznych priorytetów w zakresie inwestycji objętych gwarancją dla działań zewnętrznych w ramach EFZR+ i przyczynia się do ich dostosowania do zasad przewodnich i celów unijnych działań zewnętrznych, polityki rozwoju i europejskiej polityki sąsiedztwa, a także do celów określonych w art. 3 niniejszego rozporządzenia i celu EFZR+ określonego w art. 26. Wspiera ona również Komisję w ustalaniu ogólnych celów inwestycyjnych dotyczących korzystania z gwarancji dla działań zewnętrznych na rzecz wspierania operacji EFZR+, a także monitoruje odpowiedni i zróżnicowany zakres geograficzny i tematyczny okien inwestycyjnych.
3. Rada strategiczna wspiera również ogólną koordynację, komplementarność i spójność pomiędzy regionalnymi platformami inwestycyjnymi, pomiędzy trzema filarami Europejskiego planu inwestycji zewnętrznych, pomiędzy Europejskim planem inwestycji zewnętrznych a innymi działaniami Unii w dziedzinie migracji, oraz we wdrażaniu Agendy na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030, jak również innych programów określonych w niniejszym rozporządzeniu.
4. W skład rady strategicznej wchodzi przedstawiciele Komisji i Wysokiego Przedstawiciela, wszystkich państw członkowskich i Europejskiego Banku Inwestycyjnego. Parlament Europejski ma status obserwatora. Uczestnicy, kwalifikujący się kontrahenci, kraje partnerskie, właściwe organizacje regionalne i inne zainteresowane strony mogą w razie potrzeby otrzymać status obserwatora. Przed włączeniem nowego obserwatora przeprowadza się konsultacje z radą strategiczną. Radzie strategicznej współprzewodniczy Komisja i Wysoki Przedstawiciel.
5. Rada strategiczna zbiera się co najmniej dwa razy w roku i w miarę możliwości przyjmuje opinie na zasadzie konsensusu. Dodatkowe posiedzenia mogą być organizowane w dowolnym momencie przez przewodniczącego lub na wniosek jednej trzeciej członków rady strategicznej. W przypadku niemożności osiągnięcia konsensusu mają zastosowanie prawa głosu zgodnie z ustaleniami poczynionymi na pierwszym posiedzeniu rady strategicznej i określonymi w jej regulaminie wewnętrznym. Te prawa głosu w należyty sposób uwzględniają źródło finansowania. Regulamin wewnętrzny określa ramy dotyczące roli obserwatorów. Protokoły i porządki posiedzeń rady strategicznej podaje się do wiadomości publicznej po ich przyjęciu.

6. Komisja co roku przedstawia radzie strategicznej sprawozdanie z postępów w zakresie wdrażania EFZR+. W celu uzupełnienia wskazanych powyżej sprawozdań rada strategiczna przewidziana w ramach inwestycyjnych dla Bałkanów Zachodnich przedstawi informacje na temat postępów we wdrożeniu instrumentu gwarancyjnego dla regionu objętego procesem rozszerzenia. Rada strategiczna przeprowadza regularne konsultacje ze stosownymi zainteresowanymi podmiotami w sprawie strategicznego ukierunkowania i wdrożenia EFZR+.
7. Istnienie dwóch rad strategicznych nie ma wpływu na potrzebę wprowadzenia pojedynczych, ujednoczonych ram zarządzania ryzykiem EFZR+.

3. Regionalne rady operacyjne

Rady operacyjne regionalnych platform inwestycyjnych wspierają Komisję na poziomie wdrażania w definiowaniu regionalnych i sektorowych celów inwestycyjnych, a także regionalnych, sektorowych i tematycznych okien inwestycyjnych oraz formułują opinie dotyczące działań łączenia i korzystania z gwarancji dla działań zewnętrznych obejmującej operacje EFZR+.

ZAŁĄCZNIK VII
WYKAZ KLUCZOWYCH WSKAŹNIKÓW REALIZACJI CELÓW

Zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju poniższy wykaz kluczowych wskaźników pomaga w pomiarze wkładu Unii do realizacji jej określonych celów.

- 1) wynik praworządności
- 2) odsetek ludności poniżej międzynarodowej granicy ubóstwa
- 3) liczba kobiet w wieku rozrodczym, nastolatek i dzieci poniżej 5. roku życia objętych programami żywieniowymi przy wsparciu UE;
- 4) liczba dzieci w wieku 1 roku, które otrzymały komplet szczepień przy wsparciu UE;
- 5) liczba uczniów zapisanych do szkół podstawowych lub średnich oraz na szkolenia na poziomie podstawowym lub średnim przy wsparciu UE;
- 6) zredukowane lub uniknięte emisje gazów cieplarnianych (kilotony ekwiwalentów CO₂) przy wsparciu UE;
- 7) tereny ekosystemów morskich, lądowych i słodkowodnych znajdujących się pod ochroną lub objętych zrównoważoną gospodarką przy wsparciu UE;
- 8) pozyskiwanie inwestycji i osiągnięty efekt mnożnikowy;
- 9) stabilność polityczna oraz brak wskaźnika przemocy;
- 10) liczba procesów związanych z praktykami krajów partnerskich w zakresie handlu, inwestycji i działalności gospodarczej, lub promujących zewnętrzny wymiar polityk wewnętrznych UE, na które wywarło wpływ.

W stosownych przypadkach wszystkie wskaźniki są dzielone według płci.